A°. 1843. N°. 326.

ARNHEMSCHE COURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is ƒ 5 om de drie maanden.

WOENSDAG 15 NOVEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot zes regels ƒ1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

EGYPTE.

Alexandria, *25 oct.* Heden hebben wij den eersten dag van den Bairam na de dertig vastendagen (ramadan). Om de natie in haar waar karakter te leeren kennen, is de ramadan de beste leermeester. Het vasten der Russen en Grieken voor paschen is gestreng, en in een ruw klimaat, waar men voedzame spijzen noodig heeft, nadeelig voor de gezondheid; maar het is niets in vergelijking met den ramadan, wanneer de Muzelman, gedurende 30 dagen, van 4 uur des morgens tot des avonds 5 of 6 uur, geen enkelen droppel water mag gebruiken. Zoodra het kanonschot den ondergang der zon verkondigd heeft, wordt in ieder huis het eerst naar de waterkruik gegrepen, en bij de rijken vervolgens pijpen en koffij en dan het eten voorgediend. Gedurende den geheelen nacht wordt gesmuld, en voor 4 uur des morgens nog een maal genomen, om zich eerst dan te bed te leggen. Ambtenaren, kooplieden en vooral de arme klassen moeten echter met zonnen-opgang weder aan het werk, en het is te verwonderen, hoe deze menschen, gedurende zulk eene lange tijdruimte, vermoeidheid, honger en dorst verduren, zonder dat een grooter aantal ziekte- of sterfgevallen in de stad voorkomt. De Arabieren zijn over het algemeen minder godsdienstig dan de Turken; hun ontbreken bijna alle goede eigenschappen der laatsten; vooral de eerlijkheid en reinheid, terwijl zij alle ondeugden bezitten, welke aan de Oostersche joden worden toegeschreven, met wier karakter zij veel overeenkomst hebben. Slechts gedurende den ramadan worden zij voor 4 weken trouwe Muselmannen, verrigten geregeld de waschingen en gebeden, en onthouden zich van het drinken van wijn en brandewijn, hetgeen anders vrij algemeen bij hen is. Geen vrouw mag in de moskee binnentreden; geene enkele ziet men gedurende de daartoe bestemde uren bidden. Iedere knaap, ook de armste, leert lezen en schrijven, maar zelfs deze weldaad is voor de vrouwen en dochters der Muzelmannen verboden. In de lagere klassen houden de vrouwen zich met den huisselijken arbeid bezig, en moeten ook buiten's huis voor het onderhoud zorgen, door het verkoopen van brood, groenten enz. De rijke vrouwen, of zij, welke tot de harems behooren, doen niets en hebben volstrekt geene andere zorgen dan in hun toilet onder elkander uit te munten, om den gemeenschappelijken heer te behagen.

GRIEKENLAND.

Triest, *8 nov.* Volgens onze laatste tijdingen uit Athene, van 26 october, zal de nationale vergadering in de danszaal van het paleis gehouden worden. Men heeft de noodige voorbereidselen daartoe reeds gemaakt. Voor den koning werd eene bijzondere loge, en voor het diplomatieke korps eene gallerij gereed gemaakt. Men is zeer verlangend te weten, of de natie door eene of door twee Kamers vertegenwoordigd zal worden. De ministers wenschen het eerste, en zetten daartoe alle drijfvederen in beweging, terwijl de Engelsche en Fransche gezanten op twee Kamers aandringen, meenende dat de staat, zonder dit, te veel in den democratischen stroom vervallen zal. Naar men verzekert, zal men voorstellen, om de leening van 60 millioen franken niet te erkennen, onder voorwendsel, dat dezelve onregtmatig en onregtelijk door de vorige ministers op eene wijze besteed is, waaruit het land weinig of geen nut heeft getrokken. (*A. A. Z.*)

PRUISSEN.

Berlijn, *8 nov.* Naar men verneemt is er in den laatsten tijd in de onderhandelingen van het tolverbond met België eene groote toenadering tot stand gekomen. Wanneer alle zwarigheden nog niet uit den weg zijn geruimd, zoo schijnt het toch buiten twijfel, dat er spoedig een verdrag gesloten zal worden.

— Wij zullen waarschijnlijk hier binnen kort over het praktische nut van het atmosferische spoorwegstelsel, door eigen ondervinding, kunnen oordeelen. De heeren *Clegg* en *Samuda*, de uitvinders van hetzelve, hebben concessie gevraagd tot het aanleggen van zoodanigen weg van hier naar Charlottenburg.

— De ongesteldheid, door welke prins *Albert* gedurende zijn bezoek aan het hof van den hertog *van Brunswijk* overvallen werd, is tot eene zeer ernstige ziekte overgeslagen. In den nacht van zondag op maandag verkeerde hoogstdeszelfs leven in groot gevaar. Eergisteren is men, op bevel des konings, begonnen bulletins uit te geven. Volgens het laatst uitgegeven bulletin, heeft zich de ziekte tot eene leverontsteking gezet.

Keulen, *9 nov.* Van den 3den tot den 5den dezer heeft de speelbank te Aken, welke daar nog altijd eene stedelijke inrigting is, zulke aanzienlijke verliezen geleden, dat men hier geld moest halen. Een Spanjaard, die sedert vele jaren in Aken woont, en altijd speelt, heeft meer dan 200,000 franken gewonnen. Het moge een troost voor het comité van financiën der stad Aken zijn, dat de speler het gewonnene waarschijnlijk wel weder aan de groene tafel ten offer zal brengen.

Van den Rijn, *8 nov.* In Holland zet men nog steeds, — waartoe men trouwens oorzaken genoeg heeft, — de beschouwingen voort, tot welke de opening van den Rijn-Schelde-spoorweg aanleiding geeft. Aanvankelijk zocht men zich over de gevolgen dezer handelsverbinding te troosten, door den schijn aan te nemen, van dezelve voor weinig belangrijk te beschouwen. Bij nader onderzoek en vooral bij de waarneming, dat, reeds het begin van dit nieuwe verbindingsmiddel, daarvan voor het vervoer van aanzienlijke hoeveelheden koopwaren werd gebruik gemaakt, moest men toch spoedig tot de overtuiging komen, dat Antwerpen, ten gevolge van dien spoorweg, zich tot het volle gewigt van eene onmiddelbare zeehaven voor Duitschland verheven had. Men had in Holland daarover gespot, dat Duitschland den Rijn-Schelde-spoorweg meer als een schrikbeeld voor Holland bezigde, om dit te noodzaken tot het verleenen van lastige concessiën. Maar soortgelijke troostredenen konden niet voldoende zijn, en niet op den duur de groote nadeelen verbloemen, welke nu in Nederland den doorvoerhandel bedreigen, waarbij deze staat in zoovele opzigten het grootste belang heeft. Thans worden dan ook reeds woorden vernomen, welke duidelijk te kennen geven, dat men in Nederland de hierdoor ontstane verandering in de betrekkingen en omstandigheden juister begint in te zien. Men erkent thans, dat het handelsverkeer met Duitschland voor de Nederlanden van het allerhoogste gewigt is; men erkent, hoe men uit volle overtuiging den wensch koestert, dat de Nederlandsche regering den handel in het algemeen, en vooral het verkeer met Duitschland, van alle lastige en ingewikkelde formaliteiten moge bevrijden, want dat door liberale bepalingen alleen de handel kan bloeijen: niet alleen de doorvoer-handel, maar ook den eigen handel. Worden deze wenschen vervuld, dan zullen wellgt die stemmen uit Holland regt blijven behouden, welke beweren, dat door dezen nieuwen spoorweg zich voor België geenszins het vooruitzigt opent, datgene te worden, wat Holland vroeger gemeent is, dat de natuurlijke handelsweg wel altijd de voorkeur verdient boven eenen kunstmatigen, en dat geen middel van gemeenschap kan opwegen tegen de voordeelen van eenen waterweg, welke door geene lastige formaliteiten belemmerd wordt. Wij willen toegeven, dat de Rijn-Schelde-spoorweg op zich zelven nog niet toereikende is om eene verandering der Belgische handelspolitiek te bewerken — maar niettemin schijnt het even zeker, dat dezelve voldoende zal zijn om in Nederland de noodzakelijkheid eener groote toenadering tot Duitschland, sneller en beter dan anders wel geschied zou zijn, tot eene levendige, algemeene overtuiging te maken. (*Karlsr. Zeit.*)

ENGELAND.

Londen, *11 nov.* Gisteren is het parlement, door de koningin in rade, verder geprorogeerd tot den 19den december aanstaande.

— De hertog *van Bordeaux*, die zich nu op Alton Towers, bij den graaf van *Shrewsbury* bevindt, maakt dagelijks uitstapjes in de omstreken van dat landgoed. Aanstaanden maandag zal hij denkelijk Manchester bezoeken.

— De groote jury te Dublin heeft laatstleden dingsdag uitspraak in de haar voorgelegde zaak gedaan, en beslist, dat er termen bestaan om *O'Connell* en al zijne mede-aangeklaagden verder in regten te vervolgen. Zoodra deze uitspraak bekend gemaakt was, is de heer *Steele* opgestaan, om te verklaren dat hij niet door den procureur-generaal, die, volgens hem, de zaak op eene partijdige wijze bij de jury behandeld had, vervolgd wilde worden. Genoemde heer zal, even als de heer *D. O'Connell* de vader, zijne eigen zaak bepleiten, terwijl de advokaat *Sheil* de verdediging van *J. O'Connell* op zich heeft genomen. Men vermoedt, dat al de in regten betrokkenen de waarheid der hun te laste gelegde daadzaken niet ontkennen zullen, maar wel dat daardoor de wetten geschonden zouden zijn.

De acte van beschuldiging, aan welke de groote jury nu haar zegel gehecht heeft, beslaat ruim zestig digt gedrukte bladzijden, en behelst elf hoofdpunten van aanklagt. In de eerste afdeeling worden de volksvergaderingen, in den loop van dit jaar, op verschillende tijden en plaatsen, door *O'Connell* en de meesten der overigen bijgewoond, naauwkeurig opgesomd, en erkend, dat aan enkele daarvan ruim 300,000 menschen hebben deel genomen. Ook vindt men onder deze rubriek de aanklagt tegen de uitgevers van verschillende dagbladen, wegens het opnemen van oproerige artikelen.

In de volgende hoofdstukken der acte worden de punten van beschuldiging, wegens het houden van redevoeringen en het verspreiden van geschriften, tot opruijing der bevolking tegen het gouvernement en de constitutie, tot verwekking van onderlingen haat tusschen Hr. Ms. onderdanen, tot het bevorderen van afval in het leger en tot verzet tegen de uitspraken der wettig ingestelde regtbanken, in het breede ontwikkeld.

FRANKRIJK.

Parijs, *11 nov.* Volgens een legitimistisch dagblad van Nantes zonden de aldaar woonachtige Spaansche uitgewekenen het bijna officiëel berigt ontvangen hebben, dat don *Carlos*, om een einde aan de verdeeldheden in Spanje te maken, besloten heeft afstand van den troon te doen, ten behoeve van zijnen oudsten zoon den prins der Asturiën, die den titel van *Karel VI* aan zou nemen en zich met zijne nicht in het huwelijk

begeeren, welke den titel van koningin en den naam van Isabella II behouden zou.

Baijonne, 9 nov. Een moord-aanslag heeft den 6den tegen generaal *Narvaez* plaats gehad. Er zijn, terwijl hij naar den schouwburg reed, in dezelfde straat, maar op onderscheiden punten, achter elkander zeven schoten op zijn rijtuig gelost. De drie eerste schoten hebben den adjudant gedood, en iemand, die bij hem zat, gekwetst. De generaal is niet getroffen en heeft zich oogenblikkelijk daarop in den schouwburg van het cirque vertoond, waar Hare Majesteit zich bevond; men is niet in staat geweest de moordenaars te vatten. — Madrid is rustig, de troepen zijn onder de wapenen. — De discussie over de meerderheid is den 6den begonnen. Een voorstel tegen de mondigverklaring is met 83 tegen 24 stemmen verworpen."

Perpignan, 10 nov. De troepen van *Prim* hebben gisteren morgen Girona bezet. — Ten half vijf des avonds zijn 2500 opstandelingen, met *Ametller* en *Baltera* aan hun hoofd, in het fort van Figueras binnengetrokken; zij werden door een bataljon infanterie en 150 ruiters, troepen van de koningin, voorafgegaan, welke insgelijks te Figueras aangekomen, den weg naar Rosas ingeslagen heeft."

Omtrent deze laatste omstandigheid, de bijna gelijktijdige aankomst van gouvernements- en van insurgenten-troepen te Figueras, meent men eenige opheldering te vinden in eenen brief van den 8sten uit Marseille, welke meldt, dat *Prim* en *Ametller* den 3den eene zamenkomst gehad hebben, in welke zij overeengekomen zijn, dat de troepen der opstandelingen, die de bezetting van Girona uitmaakten, met wapenen en plakkaadje zouden uittrekken, zonder op hunnen marsch ontrust te worden.

— Uit Madrid deelde het gouvernements-blad *le Messager* van den 9den nog de volgende berigten mede: »den 4den heeft het congres zich definitief geconstitueerd. De heer *Olozaga* is tot president benoemd; de heeren *Alcon*, *Mazarredo*, *Pidal* en *Gonzales Bravo* tot vice-presidenten. De keus van den heer *Olozaga* is bij de tweede stemming geschied; hij heeft 66, de heer *Cortina* 43 en de heer *Cantero* 7 stemmen gehad. Tot secretarissen zijn benoemd de heeren *Roca de Fogores*, *Nocedal Salido* en *Posada Herrera*."

— De telegrafische depêche, waarbij de aanslag tegen den persoon van *Narvaez* wordt gemeld, heeft gisteren avond in de woning der ex-regentes van Spanje eenen diepen indruk te weeg gebragt. Men verhaalt, dat *Maria Christina*, die hare toebereiselen tot vertrek naar Madrid reeds had voltooid, thans hare reis derwaarts wil uitstellen.

Binnenlandsche berigten.

'*s Gravenhage*, 14 nov. Men verneemt, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal dingsdag, den 21sten dezer, hare werkzaamheden zal hervatten, en dat haar, van regeringswege, zullen worden aangeboden: 1o. ontwerpen van wet tot vaststelling der drie hoofdstukken van de staats-begrooting, welke door de Kamer onlangs zijn afgestemd; 2o. ontwerp tot wettelijke regeling van den achterstand voor 1840; 3o. ontwerp tot regeling of opheffing van de rijksfondsen; 4o. ontwerp tot voorziening in de behoeften der schatkist, zoo wat aangaat de gewone dienst over 1844 en 1845, als wat betreft de te-korten van 1840 en vroeger, en die van 1841, 1842 en 1843; terwijl eerstdaags, na het behandelen en afdoen der vorenstaande ontwerpen, zullen worden aangeboden voordragten van wet tot het te gelde maken der Belgische inschrijvingen en betrekkelijk eene conversie van de renten der schuld-brieven van den staat.

Utrecht, 10 nov. Nadat de hoogleeraar *R. F. Suerman* de vergaderingen van het *Natuurkundig Gezelschap* voorgaanden vrijdag had geopend, met eene geschiedenis van deze zoo nuttige inrigting sedert derzelver oprigting in 1813, heeft de hoogleeraar *R. van Rees* heden avond eene zeer belangrijke voorlezing gedaan over de galvanische inductie en derzelver toepassing op de geneeskunde. Met proeven bewees de spreker, dat de galvanische inductor voor geneeskundig gebruik vele voordeelen boven de electriseermachine bezit, dewijl de eerste minder kostbaar is, eenvoudiger in de behandeling, en de werking niet van de vochtigheid der lucht afhangt. Bovendien zijn de schokken, door den galvanischen inductor gegeven, even krachtig als die eener Leidsche flesch, en kunnen naar willekeur versterkt of verzwakt worden.

Ingezonden stukken.

Loon voor werk.

Te Amsterdam heeft zich eene vereeniging gevormd tot het verschaffen van werk aan behoeftigen, en eene som is bijeengebragt, aanzienlijk genoeg, om eene proef in het groot te kunnen nemen. Dit verschijnsel is belangrijk, de maatschappelijke toestand, toch, die hetzelve voortbragt, is niet plaatselijk, niet tot Amsterdam beperkt, maar is veeleer die van bijna het geheele land. Het bewijst, dat men de ongenoegzaamheid begint in te zien der middelen, die tot heden tot bestrijding van de armoede zijn aangewend, — en zoo is het inderdaad. Het zal toch wel niet overdreven zijn, aan te nemen, dat, gemiddeld, een zesde deel van onze bevolking, van eigendom ontbloot, zonder arbeid zich bevindt. Vijf honderd duizend (500,000) individu's worden alzoo door het algemeen onderhouden, en men mag stellen, dat tot dit onderhoud, op den voet, waarop onze minste klasse leeft, jaarlijks 20 millioen gulden worden gevorderd. Deze som alzoo weggeschonken wordende, zonder eenig product op te leveren, moet van het nationaal inkomen, hetwelk bruto op 250 millioen gulden te schatten is, worden afgetrokken. Wanneer men konde slagen voor deze 20 millioen een arbeids-product van slechts ¼ te erlangen, zoo zou, daardoor het zuiver nationaal inkomen met vijf millioen vermeerderen en dus de maatschappij evenveel gebaat worden als wanneer, bij voorbeeld, de personele belasting afgeschaft werd. Of wel, zoo men aannemen wil, dat de giften en armenbelastingen dezelfde som blijven beloopen, zoo zou men dit arbeids-product kunnen aanwenden tot voorkoming van armoede, tot scholen voor landbouw, ambachten en nijverheid, tot model-werkplaatsen of fabrieken, tot land-ontginningen tot het aanleggen van overzeesche koloniën.

Maar het is niet alleen belang, hetwelk ons de aan te wenden pogingen tot werk-verschaffing doet toejuichen, — het geldt hier ook een beginsel van regtvaardigheid en van zedelijkheid. Wij mogen het ons toch niet ontveinzen, dat de burger-maatschappij veel aan hare verpligting te kort komt, wanneer zij aan een groot deel harer leden de middelen onthoudt, die tot derzelver ontwikkeling als vrije, redelijke wezens noodzakelijk zijn. Een schrander man, professor AHRENS, zegt hierover omtrent het volgende: »Het pauperisme is het gevolg van de onregtvaardigheid en de gebrekkige inrigting der maatschappij; velen zien in deszelfs bestaan een natuurlijk kwaad, door geene magt te verhelpen, en het ontbreekt niet aan schrijvers die vele gronden hiervoor bij brengen; immers, er is geen maatschappelijk onregt of misdrijf, dat niet zijne verdedigers vindt. Het natuurlijk gevoel dwingt echter iederen mensch, dezen toestand als een maatschappelijk ongeluk te beschouwen, en het regt eischt, dat men zich niet tot klagten bepale. Men erkenne, dat de maatschappij, deze ongelukkigen aan de behoefte ten prooi latende, jegens hen te kort schiet aan de verpligting, die het natuurregt haar oplegt. Er is een algemeen beginsel, geene uitzondering duldende, dat ieder mensch regt heeft op de voorwaarden, noodzakelijk tot zijne stoffelijke en zedelijke ontwikkeling. Deze voorwaarden zijn gedeeltelijk afhankelijk van eigene werkzaamheid; doch waar vlijt niet toereikt moet de maatschappij te hulpe komen. Zoolang men de middelen niet zal hebben gevonden, om aan iederen mensch deze voorwaarden te verzekeren, zoo zal niet slechts het regt onbevredigd zijn, maar de staat zal in gevaar verkeeren, met beroeringen bedreigd wordende, ter oorzake van onbevredigde wezenlijke behoefte."

Zoo is hier dan een ruim veld voor den staatsman, den philantroop en den christen; eene gapende kloof van welker demping het behoud der maatschappij kan afhangen.

Rotterdam, 10 november 1843.

Een gepatenteerde.

(Wij plaatsen dit stuk, niet dewijl wij met de regtvaardigheid en billijkheid van den voorgestelden maatregel instemmen, maar als een bewijs van den treurigen toestand des vaderlands, in welken zelfs bekwame lieden te goede trouw iets dergelijks als het eenige redmiddel aanzien.)

A people bij waiting the course of events, might sometimes be the supine observer of forging their own chains."

Het gewigtige, veel omvattende, een ieders aandacht boeijende vraagstuk; het in de Kamer onzer vertegenwoordigers uitgesproken te be[illegible] of liever de afwering van de bankbreuk, waarmede de staat bedreigd wordt, — is thans het onder[werp] van den dag, en er wordt, eindelijk, vrij alge[meen] erkend, dat de tijd voor afdoende, krachtdadige, *doortastende* middelen dáár is.

De vraag is den algemeenen nood in: waar moet [het] zal gezocht worden? en palliatieven van allen aard [wor]den daarvoor aangewezen, zonder dat men spoor [van] radicale heeling bemerkt; want al de aangewezene bezuinigingen, al de aangeprezene vereenvoudigingen, elke conversie, ja zelfs het omwerken van het geheele staatsgebouw, — al die ontwerpen zijn òf niet afdoende, òf werken zoo langzaam, dat de redding welke men daarmede beoogt, zoo niet te laat, toch niet tijdig genoeg zal komen, om, dat hetgeen hetwelk men wenscht, aan te brengen.

Geene halve, in de verre toekomst werkende middelen kunnen thans meer den vasten tred stuiten, die [ons] door eenen staat van kwijning, naar eenen gewissen ondergang leidt. Hulp, zoo die afdoende zal zijn, [moet] *oogenblikkelijk, radicaal* zijn. De staat kan zich[zel]ven niet meer redden, maar moet gered worden; [en] *zonder dat dit de zware verpligtingen van [den] staat nog meer verzwaart*, — moet er zijn; [geld] moet men vinden, of zich op het ergste voorbere[iden].

Het is dus de vraag, — en zij behoorde de eer[ste] te zijn, — waar dit geld te vinden?

Aan kapitaal — hieromtrent is men het alge[meen] eens — ontbreekt het in ons land niet; en dat hier meer dan in eenig ander land onder alle standen [ver]deeld is, zal men ook niet betwisten. Algemeen [is] daarentegen erkend, dat de nijvere middelklasse al zoo zwaar gedrukt is, dat daardoor groote verar[ming] ontstaat. Om dus dit kwaad, hetwelk de hartader [van] het land aantast, niet te verergeren, moet men [het] stelsel van zwaar drukkende belastingen, tot dus[ve]re volhardend opgevolgd, niet slechts vermijden, maar men behoort daarvan af te wijken, en, in [den] uitersten nood, de zoogenaamde gegoede klasse, [den] man van bezittingen, te treffen. Wel nu, laat [die] bevoorregte klasse den staat redden, en zich [on]derwerpen aan eene geforceerde heffing van 200 [mil]lioen op hun kapitaal. Met die 200 millioen te voegen bij de 80 millioen, ons, eindelijk, door België erkend, lost men 14 millioen aan renten-last af, en stelt zich in de gelegenheid, door verdere aflossingen, [of] nieuwe schuld tegen verminderde interessen te creëren, en, zoodoende, het budget, onverminderd bezuinigingen op *verkeerde* en *roekelooze* uitgaven — in verband met de herziening der grondwet — op dat standpunt terug te brengen, waardoor de natie [zou] kunnen verademen, en men in dezelve dat leven kunnen instorten, hetwelk aan het afgematte ligchaam de verlorene veerkracht moet wedergeven.

Bij den eersten schok zal die maatregel, [als] alle hulpmiddelen, waartoe men in eenen hagchelijken toestand zijne toevlugt moet nemen, eenen diepen nadeeligen indruk maken. Maar een eens geleden verlies zal men spoediger vergeten, dan het [verlies] hetwelk zich geregeld herhaalt; en de kapitalisten [zullen] zich weldra eenige percenten korting van zijne [ren]tingen getroosten, en zich niet zoo gereedelijk [kun]nen bedienen van het voorwendsel, — zoo als bij voortdurende belasting op de inkomsten, of [eene] buitengewone heffing — tot eene meer dan strikt [ge]eischte inkrimping.

Is men het omtrent het hulpmiddel eens, dan [gaat] het bewijs voor deszelfs regtvaardigheid over.

Het is hier de vraag niet, of het al dan niet [billijk] is, dat een volk voor het wanbestuur van hen, welke het beheer van den staat is toebetrouwd, [boete], maar door *wien* het staatsbankroet en de op[schudding], die het land bedreigen, zal afgeweerd worden; [de] billijkheid kiest daarvoor uit diegenen, die dit [het] geschiktst, kunnen doen, en die het meest, door [na]venheid, of medewerking, daartoe hebben bij[gedra]gen, of door hun gewigt dit hadden kunnen [voorko]gaan. Zal men de nijvere middelklasse daartoe [bij] voorkeur kiezen? Zij toch staat door vermogen [en] voornamelijk door invloed, ver van den troon verwijderd. Met geringe middelen moet zij zich, [voor] het grootste gedeelte, eenen weg tot de [hoogere] klasse banen, die, door groote concurrentie moeijelijk te bewandelen is; en zij is dus gansch [niet] op het standpunt geplaatst om den publieken [te] besturen. Ja, ter nauwernood, staan de in [haar] diep ingekankerde winstbejag en geringschatting over den geld-invloed haar toe, in de verte [en ter] sluik, de publieke meening te volgen. Naar

het staatsbeheer is dus uit den aard gering, ... en daarbij voor haar hoogst gevaarlijk in een land, alwaar *public spirit* niet in den smaak ...

... voor den kapitalist is die rol minder moeijelijk, indien hij van zijne meerdere onafhankelijkheid geen gebruik heeft gemaakt, en, laf-toegevend, ... verkoos werd, een vadzige aanschouwer is gebleven van het kwaad, op den verderfelijken weg bedreven, — moge hem het eerst het verwijt te treffen, hetwelk de natie zich, in het algemeen, op den hals heeft gehaald door zijn loom, achteloos, onverschillig gedrag en altijd dwaas vertrouwen op hen, ... slappe handen de teugels van 's lands beheer ... toevertrouwd. Zij dus, die zich het eerst uit vaderlandsliefde en eensgezindheid op den verderfelijken ... behoorden geworpen te hebben, ten einde den ... snelen gang van eene eigendunkelijke regering te ... te gaan; — zij, die hunnen invloed niet hebben ... om het gevaar af te weren, — zij behoorden, ... het onverschillig aangezien gevaar ons dreigt ... te verpletteren, in het voorste gelid geplaatst te worden om den eersten aanval af te weren.

... is nog geld genoeg in ons land!" Wie bezigt niet ... roep, wanneer hij zich over onzen reddeloozen ... zoekt te bedwelmen? Wel nu, laat dan ook ... gedeelte van dat geld tot redding worden aangewend om te verhoeden, dat wij niet dieper zinken, alle ... rijke bronnen verder opdroogen en eindelijk geheel verkwijnen. Méér dan eene kwart eeuw lijden wij ... kwaal, die ons bestaan ondermijnt en uitput. ... men wachten tot dat de lijder wanhoping of krankzinnig wordt, of, *eindelijk*, zelf op een hulpmiddel bedacht zij? Is het aangebodene onuitvoerlijk, — wel, dat men een ander, meer doelmatig *maar afdoende* voorschrijve, voor dat de patient bezwijkt; — en, ... de volharding op den ouden weg, is die bezwijking niet twijfelachtig.

Utrecht, 6 November 1843. *V. P.*

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

Batavia, 8 juni 1843.

... berigt, dat het Z. M. den koning heeft behaagd, ... zijnen 50sten verjaardag, door een besluit, de ingezetenen der stad Delft met een duurzaam St. Nicolaasgeschenk te begiftigen, door aan hen het prerogatief toe te kennen, dat al degenen, welke als ambtenaren in de dienst in Neêrlands-Indië zullen worden opgeleid, aldaar aan de koninklijke akademie zullen moeten worden onderwezen, — heeft hier eene algemeene ontevredenheid te weeg gebragt. Moge de begenadigde ... over die koninklijke gunst kunnen verblijden, ... voorzeker zullen vele personen in Nederland, ... middelen bezitten, om hunne zonen aldaar te laten studeren, even als wij, zich diep beklagen, dat ... alle vooruitzigten zijn ontzegd, om hunne zonen tot ambtenaren te kunnen opleiden.

... wij terug op de koninklijke publicatie, van 16 maart 1815, »dat de scepter werd aanvaard met geene andere bedoeling, dan tot heil dergenen, die aan denzelven onderworpen, en om hun het ongestoorde genot te verzekeren, van al de weldaden des vredes en ... " — dan mogen wij thans wel uitroepen: neen, die koninklijke toezegging heeft geene betrekking op Neêrlands Indië meer". Konden wij ons, vooral in de eerste jaren na de herstelling van het Nederlandsch gezag, dikwerf verheugen, dat door een vaderlijk en weldadig bestuur, overeenkomstig de openbare verklaring van ZH. E. E. de commissarissen-generaal, bij publicatie van 19 augustus 1816, in opvolging van den daarin uitgedrukten wil des konings, zoovele nuttige, doelmatige en heilvolle bepalingen werden daargesteld, en ieder ingezeten — van welke natie ook, — moest erkennen, dat bij de handelingen der regering de beginselen van regtvaardigheid, billijkheid en mildheid tot ... van algemeen bijzonder belang werden toegepast, ... 1825 hebben wij de treurige ondervinding, dat talrijke maatregelen, zoo hier als in Nederland, genomen zijn in strijd met het wezenlijk belang van millioenen menschen in deze gewesten. Als getrouwe onderdanen, hebben wij steeds getoond, door opofferingen van velerlei aard, niet van gevoelens omtrent vorst en vaderland veranderd; maar waardig te zijn gebleven den naam van Nederlanders te verdienen.

Zoolang men zich bepaalde, om door opvolgende maatregelen ons vermogen en onze inkomsten te verminderen, door het intrekken van nuttige inrigtingen, gepaard met harde wetsbepalingen, ons dwong, zich van zijne lievelingen te scheiden, en, wilde men hen eenmaal in het kader der ambtenaren zien opgenomen, naar Europa ter opvoeding te zenden; vervolgens door inkrimpingen, bezuinigingen, kortingen als anderzins daartoe velen genoegzaam de middelen werden ontnomen, — heeft men zich gekromd onder het juk des gezags en de inwendige smart door hoop op beter tijden gelenigd — maar helaas! dag op dag nemen onze zorgen toe, en met bekommering zien vele huisvaders de toekomst te gemoet.

Was het reeds vroeger, door de geringe waarde van het in betaling van tractementen gegevene kopergeld, door onthouding en ontbering, voor vele ouders hoogst moeijelijk, zooveel te besparen om de kosten van opvoeding hunner zonen in Nederland te bestrijden, — in welken benarden toestand verkeeren zij thans, nu men geene gelden kan overmaken, dan met verlies van meer dan 30 ten honderd tegen storting van bankpapier, en 42 pCt. tegen betaling in kopergeld, voor wissels op 6 m. zigt, en de voldoening van bezoldigingen in zoodanig papieren geld, ieder voor de helft, geschiedt.

Afgescheiden van de zorgen, den kommer, het verdriet welke met eene veeljarige scheiding van geliefde panden gepaard gaan; ongeacht de teleurstellingen, welke zoo vaak ouders (als zij het geluk beleven hunne lievelingen weder te zien) ondervinden, zijn daaraan groote kosten verbonden.

Men berekent, dat een verblijf in Nederland voor ieder kind, over een tijdvak van 10 jaren, bedraagt, — daaronder begrepen heen- en terugreis, benevens uitgaven van uitrusting enz. — eene som van p. m. *f* 10,000; worden zij als regtsgeleerden opgeleid, dan wordt dat bedrag ten minste met *f* 5000 vermeerderd; moeten zij nu bovendien een paar jaren aan de akademie te Delft verblijven, en juist in eenen leeftijd dat zij de meeste behoeften hebben, dan mag men daarvoor stellen *f* 2500: zoodat de gezamenlijke kosten voor opvoeding en onderwijs van slechts één kind bedragen *f* 17500. Welke ambtenaren of ingezetenen zijn, onder de tegenwoordige gesteldheid, derhalve in staat, hunne kinderen naar Europa te zenden?

Onder zulke omstandigheden ziet een koninklijk besluit het licht, waarbij, als het ware, alle minvermogende Europesche familiën in Indië worden gestraft, namelijk, dat hunne zonen op den grond hunner geboorte, en waar de bevolking voor zeven achtste gedeelten uit ambtenaren en militairen bestaat, tot geen' hoogeren stand in de maatschappij kunnen mededingen dan dien, gelijk aan eenen Portugeeschen klerk; en hij, die reeds 2de commies is, als zoodanig zijne dagen zal moeten eindigen, aangezien voortaan alle bevordering zal wegvallen. Is het niet tevens eene hardheid voor Nederlanders, die buiten staat zijn hunne kinderen te Delft te laten onderwijzen, dat hun thans de weg wordt afgesneden, om dan, wanneer zij door toevallige omstandigheden gelegenheid vinden, hen naar Indië te zenden, dezelve alhier geene carrière kunnen maken, maar zoodanig fortuin alleen voor meervermogenden of gunstelingen is weggelegd?

Dat het de bedoeling des konings geweest zij, om, door het besluit van 6 december 1842, zoovele onderdanen en hunne geslachten alle vooruitzigten te benemen tot hooge ambten en betrekkingen, waarop zij als burgers van den staat aanspraak mogen maken, te kunnen opklimmen, hen daardoor onverdiend te straffen of ten verderve te veroordeelen — is niet te vooronderstellen; want toch, hoe gering is niet het getal Europeanen, die niet den lande, 't zij als militair of burgerlijk bestuurde hebben gediend, of nog dienen, en daardoor regt hebben te vorderen, niet te worden uitgesloten van de voordeelen, welke aan het bekleeden van gouvernements betrekkingen zijn verbonden.

Het belang van den staat moge vorderen, dat de ambtenaren voor Indië in Nederland worden opgevoed en onderwezen, — dan toch brengt de regtvaardigheid mede, dat degenen, welke in Indië onder de leiding van kundige mannen hun onderwijs en opvoeding hebben genoten, en de geschiktheid bezitten den lande te kunnen dienen, niet veroordeeld zijn, om levenslang in ondergeschikte betrekkingen hun bestaan te moeten zoeken. Is het billijk, dat jaarlijks een zwerm van uit Nederland gezonden ambtenaren al de bevorderingen zullen wegnemen, welke door overlijden als anderzins moeten ontstaan; en dat zij, die hunne pligten met naauwgezetheid vervullen, moeten gedoogen, dat menschen, die land, volk, gewoonten, noch instellingen, of wat dies meer zij, kennen, hunne chefs worden? — Want met hoeveel kennis en geleerdheid zij ook al mogen worden uitgerust, zullen zij in de eerste tijden vreemdelingen zijn, en zonder de opleiding en teregtwijzing hunner ondergeschikten hunne ambten niet kunnen waarnemen. — Eene ontmoediging bij het kader van ambtenaren alhier moet daarvan het gevolg zijn: het enkele berigt heeft reeds eenen diepen indruk gemaakt — en kan dit anders? Heeft het gouvernement zich te beklagen over de kunde, vlijt, ijver, getrouwe pligts-betrachting der ambtenaren in het algemeen? Wij gelooven met gerustheid zulks ontkennend te kunnen beantwoorden; want niet alleen heeft de tegenwoordige minister van koloniën, noch Zr. Exc. voorganger, die beide als gouverneur-generaal in Indië hebben geregeerd, maar evenmin de hoofd-ambtenaren bij het departement van koloniën, of velen dergenen, die thans alhier de hoogste posten bekleeden, eene academische opleiding genoten. Eenigen kwamen in de jongelings-jaren, anderen als kinderen hier aan, en verwierven door eigen oefening, ervaring, onvermoeide vlijt en verdiensten de hoogste posten; terwijl de regering door de trapsgewijze verheffing van diegenen, welke uit lagere standen tot de eerste ambten zijn opgeklommen, het voorbeeld heeft gegeven, dat een braaf en deugdzaam gedrag, gepaard met verkregene bekwaamheden, steeds werd beloond, en het middel was, om in Indië fortuin te kunnen maken. Niemand zal intusschen ontkennen, dat eene academische opvoeding voor velen (niet voor allen) heilzaam en nuttig zijn kan; maar of gepromoveerde personen, bij uitsluiting, de beste lands-dienaren zijn, is in Indië nog niet bewezen. Zonde in Nederland niet een kreet van ontevredenheid opgaan, als Z. M. de koning eens goedvond, te bepalen, dat niemand aldaar als ambtenaar kan worden geplaatst, die niet aan eene bepaalde academie gedurende eenige jaren de vereischte studiën had volbragt. Kan men voor Nederland zoodanige bepalingen ontberen, — om vele redenen te meer behoorden dezelve niet voor Indië te zijn genomen; en geene dan nadeelige gevolgen, zoo voor den staat als voor de Europesche bevolking, zijn daarvan te verwachten.

Waren, volgens de laatste berigten, reeds 46 leerlingen als zoodanig bij de koninklijke school ingeschreven, — hoe groot kan thans het getal zijn of later worden?

Zich te vleijen, dat een koninklijk besluit, — al ware het ook, dat honderden hunne klagten voor den troon bragten — zou worde herroepen, is hersenschimmig; maar de hoop te voeden, dat, zoodra onze grieven bekend worden, daarin eenige naar de ware gesteldheid onzer belangen gepaste wijzigingen zullen worden gemaakt, is eene regtmatige verwachting, op regtvaardigheid en billijkheid gegrond. Onder deze wijzigingen zoude als eene der wenschelijkste bij ons in aanmerking komen, dat het getal der leerlingen beperkt en niet te groot bepaald wierd, ten einde, even als vroeger heeft plaats gehad, hier beginnende jonge lieden de gelegenheid behouden, in gouvernements-dienst geplaatst te worden; en alle andere ambtenaren, welke reeds in betrekkingen werkzaam zijn, niet behoeven te vreezen, dat uit Nederland gezonden personen hun in hunne bevorderingen hinderlijk kunnen wezen.

Vurigljk wenschen wij, dat aan de aangevoerde bezwaren in Nederland gehoor worde gegeven, en invloedrijke mannen Z. M. kunnen bewegen, het oor te leenen aan de billijke begeerten van zoovele huisvaders, die de toekomst voor hun geslacht duister inzien; dan voorzeker zouden zij eene eerekroon verdienen, terwijl door zoodanig gunstbewijs des konings de bange zorgen van vele familiën zouden verminderd en de hoop verlevendigd worden, dat voor Indië betere tijden zullen aanbreken, en wij niet meer zullen behoeven te klagen, door het bestuur in het moederland als stiefkinderen te worden behandeld. A. Z.

Iets over de brochure van ALPHA.

Met veel belangstelling heb ik deze gelezen; dezelve schijnt een tweeledig doel te hebben: 1o. om eenige der bezwaren tegen de bevordering bij keuze aan te toonen; en 2o. om het militaire publiek tegen allen verkeerden invloed van den hoogstpartijdigen *Militaire Spectator* te waarschuwen.

In de *Arnhemsche Courant* van 8 november 1842 schreef ik reeds een opstel »*Nog een woord over de*

verschillende stelsels van militaire bevordering," dat evenzoo de strekking had, om het thans aangenomen bevorderingsstelsel te doen afkeuren, en waarin de meeste der door ALPHA aangewezene gebreken, schoon in grovere omtrekken, werden opgesomd. In diezelfde courant vindt men van tijd tot tijd eenige evenzoo billijke aantijgingen tegen den *Spectator*, als die in gezegde brochure.

Het komt mij voor, dat ALPHA met veel overleg en waarheid geschreven heeft, en dat hij de zaak op eene allezins bevattelijke wijze in alle hare verschillende beschouwingen heeft voorgedragen. Hierbij valt, echter, aan te merken, dat hij niet anders dan de bevordering bij keuze, zoo als die bij ons is vastgesteld, behandeld heeft, terwijl er toch vele andere meer doelmatige stelsels van bevordering bij keuze kunnen bestaan. Dit stelsel dient alzoo uit meer dan een oogpunt beschouwd te worden. Men kan bepalen, dat steeds een vast gedeelte der officieren bij ancienneteit, het andere gedeelte bij keuze zal bevorderd worden; of wel, dat allen bij ancienneteit zullen bevorderd worden, uitgezonderd eenige weinigen, die in geen geval een zeker aantal zullen mogen te boven gaan. Hierin is reeds dadelijk een groot verschil gelegen, omdat in het eerste geval het gedeelte *uitstekend bekwaam moet* gevonden worden; in het tweede geval slechts diegenen behoeven geplaatst te worden, welke als zoodanig bekend zijn en dat wel nog, voor zoo verre hun aantal niet het vastgestelde gedeelte overtreft. Wijders kan de keuze gegrond worden alleén op bijzondere voordragten van meerderen in rang, zoo als bij ons het geval is, (dat is op willekeur,) of wel op eenige erkende verdiensten, waarvan het aan een ieder, door examen als anderzins, overeenkomstig bepaalde voorschriften, geoorloofd moet wezen de bewijzen te leveren.

Naar hetgeen ALPHA zegt, moet men van hem vooronderstellen, dat hij een onbepaald voorstander van het ancienneteitsstelsel is, omdat hij in dat van keuze te veel nadeelen ontwaart. Hierdoor is ook hij in een gevaarlijk uiterste gevallen; want hij heeft de zaak slechts eenzijdig beschouwd, en daaruit kan geene zegepraal voor een tegenovergesteld beginsel volgen. Konde het stelsel van keuze niet anders worden toegepast dan als ALPHA opgeeft, hij zoude volkomen regt hebben; maar dit is gelukkig nog niet zoo.

ALPHA wil verder betoogen, dat in geenen stand der minderen zoo vele waarborgen voor eene billijke trapsgewijze bevordering dienen gegeven te worden, als in het militaire vak; en hiertoe maakt hij eenige vergelijkingen tusschen burgerlijke en militaire ambtenaren. Zoude het hier niet de plaats zijn geweest, om bij zoo vele goed gekozen aanhalingen ook die van JACQUINOT DE PRESLE te ontleenen?

Il est dans le coeur de l'homme un sentiment ineffaçable, qui le porte toujours à s'élever; personne ne veut rester stationnaire dans son état, chacun veut obtenir, pour la fin de sa carrière, soit un bienêtre qu'il n'avait pas quand il l'a commencée, soit un emploi ou des honneurs qui satisfassent son ambition. Or, quand on exerce un état qui met chaque jour en danger ce que l'homme a de plus cher; quand on y sacrifie sa santé, son temps et sa liberté, on a besoin, plus encore que dans tout autre, d'une perspective qui fasse supporter avec courage tout ce que cet état renferme de pénible. Tous les hommes qui se consacrent à l'état militaire veulent donc obtenir de l'avancement, pour prix de leurs bons services, pour compensation de leurs blessures et de leurs privation. Malheur à la nation qui ne ferait rien pour entretenir ce sentiment dans son armée. L'amour de la patrie, le zèle pour le service d'un prince chéri, pourraient suffire dans de grandes circonstances; mais dans les temps ordinaires on en sentirait l'insuffisance; l'armée languirait dans une torpeur funeste, qui n'annoncerait que des malheurs à l'état."

En iets verder:

»*Accorder tout à l'ancienneté, c'est donner la possibilité de tout obtenir sans rien mériter; c'est anéantir l'émulation et etouffer les talents; c'est faire passer sur toutes les têtes le niveau de la médiocrité.*

Accorder tout au choix, c'est ouvrir la porte à l'intrigue et à toutes les prétentions; le désir de posséder un grade sera regardé comme un titre suffisant pour l'obtenir. Il sera impossible au ministre le plus juste et au meilleur prince, d'etre souvent heureux dans leur choix, parceque l'importunité de ceux, qui les entourent, fera oublier le mérite modeste qui n'ose se produire et le degoût de l'état militaire s'emparera de l'armée."

Wij vereenigen ons dus slechts met ALPHA voor zoo verre hij al de gebreken van het bestaande bevorderingsstelsel betoogen wil; maar wij mogen niet, even als hij, de gevolgtrekking laten maken, dat daarom ancienneteit alleen hare aanspraken moet doen gelden. Het zij daarom geoorloofd het slot van het reeds vroeger genoemde opstel hier nog eens te herhalen.

»1o. Een vast te stellen gedeelte der benoemingen zal naar ancienneteit geschieden. Die om deugdelijke redenen zal verdienen *gepasseerd* te worden, zal gedemitteerd of op non-activiteit gesteld worden, behoudens beroep op eenen krijgsraad; wanneer men eenen hoogeren rang niet verdient, dan is men ook eenen anderen onwaardig.

2o. Het andere gedeelte zal naar keuze geschieden, onder de navolgende voorbehoudingen: de zucht tot de militaire studiën zal op alle mogelijke wijzen worden opgewekt en aangemoedigd, inzonderheid door het houden van studie-cursussen bij de korpsen en door het openstellen der gelegenheid voor de eerste en tweede luitenants en zelfs voor de kapiteins tot het afleggen van examen (voor eene daartoe door het leger benoemde algemeene commissie) om den onmiddellijk hoogeren rang bij keuze te kunnen verkrijgen. Om verder niet op het dwaalspoor der vorige regering te geraken, en alleen kamergeleerden te vormen, zal men tevens bepalen, dat, na het afleggen van een gunstig examen, de bedongene hoogere rangen niet dan na twee jaren werkelijke dienst zullen mogen toegestaan worden, in dier voege, dat gedurende dien tijd de openvallende kapiteins- en majoors-diensten bij voorkeur zullen worden waargenomen door de geëxamineerde eerste luitenants en kapiteins, ten einde ook hunne practicale bekwaamheden te doen beoordeelen en omtrent de chefs door dezelve te laten rapporteren (1).

Verder zal onder de gelijktijdig geëxamineerden de ancienneteit worden gehandhaafd, behoudens enkele uitzonderingen voor zeer uitstekende officieren, die door de algemeene commissie zelve zullen moeten aangewezen worden. Wanneer dit naar den regel geen genoegzaam aantal aspiranten aanbiedt, zullen alle openstaande plaatsen naar ancienneteit worden vervuld (2).

Zulke maatregelen zouden een waarborg zijn voor een ieder, en het gansche leger met vertrouwen op de regering vervullen; zij zouden ten prikkel verstrekken aan den minder werkzame om zich te volmaken; hierdoor zoude men alleén leeren dingen naar ware kunde en militaire bekwaamheden, als de eenige weg om alles te verkrijgen; het zoogenaamde *talent* van zich in te dringen of te *insinuëren* zoude geen voordeel meer opleveren; een talent dat sommige menschen niet aangeboren is, wat anderen verre beneden zich achten om aan te leeren, en dat in allen gevalle lijnregt strijdig is met een goed militair karakter en met den Nederlandschen landaard.

's Hage, October 1843. Z. A.

(1) Men zoude hier nog bij kunnen voegen, dat de geëxamineerde officieren steeds bij een ander regiment zouden gedetacheerd worden, ten einde die beoordeeling hunner practicale bekwaamheden zoo veel te beter zoude kunnen geschieden; hiermede zouden dezen wel het gevaar loopen van minder welwillendheid bij hunne nieuwe chefs te vinden, doch daarentegen zouden die, welke in alle opzigten voldeden, zoo veel te meer waarborgen voor hunne echte verdienste geven, en het hoofddoel, dat het vaderland goed gediend wierd, zoude volkomen bereikt zijn.

(2) Het spreekt van zelf, dat, gedurende actieve oorlogen, zulke stelsels niet kunnen toegepast worden; doch, om de vele redenen, door ALPHA aangestipt, zoude het regt van ancienneteit dan altoos te verkiezen zijn, behoudens enkele uitzonderingen voor zeer uitstekende en als zoodanig *algemeen* erkende officieren.

Advertentiën.

Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen Zoon *HENDRINA SPEIJERS*, geliefde Echtgenoot van

VALBURG, den 13den November 1843. *G. DE HARTOG.*

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

VERKOOPING OP REGTERLIJK GEZAG.

Op Maandag den 20sten November 1843, des morgens om tien uur, zal door den Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank, te *Zutphen*, *D. J. ...* *SELLE*, ten huize van *H. VELTKAMP* ... het Erve *Brinkerink*, in de Buurtschap *B...* onder *Laren*, worden overgaan tot den Executoriale Verkoop van MEUBILAIRE en andere ROERENDE GOEDEREN, waaronder *acht* stuks RUNDVEE, *drie* PAARDEN, *zes* VARKENS, *twee* KALVEREN, *twee* WAGENS, PLOEG, enz.

De verkooping geschiedt tegen kontante betaling, zonder op- of onraadsgelden.

Zutphen, den 13den November 1843.

D. J. TER SELLE, *Deurwaarder.*

TE KOOP:

Twee groote STEENEN BAKKEN, zeer geschikt voor Regenbakken, enz. — Te bevragen bij den Uitgever dezer.

PROGRAMMA VOOR HET EERSTE DAMES-CONCERT *te Arnhem*, *Op Vrijdag den* 17den *November* 1843.

EERSTE AFDEELING.

1o. Simphonie . . . . MOZART.
2o. Militair concert voor de viool; door den heer F. W. LÜBECK, Iste solo-violist van Z. M. den koning . . LIPINSKY.
3o. Recitatief en variatiën voor de klarinet; door den heer DIETZ. . BEHRMANN.
4o. Fantaisie voor de viool; door den heer F. W. LÜBECK . . . . . . F. W. L...
5o. Ouverture uit de opera: *die Felsenmühle* . . . . REISSIGER.

TWEEDE AFDEELING,

6o. Ouverture uit *Zampa* . . . . HEROLDT.
7o. Fantaisie voor de basson, uit *Zampa;* door den heer HEROLDT . . . .
8o. Fantaisie uit *ANNA BOLENA;* door den heer F. W. LÜBECK . . . . D. ALLARD.
9o. Finale der simphonie.

Aanvang ten half zeven ure precies.

THEATRE FRANÇAIS. Direction de Mr. *ALEXANDER & COMP.* No. 1 ... l'Abonnement, Mercredi, 15 November 1843. Première représentation de: *Une Chaine*, Comédie en cinq Actes et en Prose, du Théâtre Français, par Mr. E. SCRIBE, *de l'Académie Française.* On commencera à 7 heures et $\frac{1}{4}$, Prix des places: Stalles ... Loges *f* 1.99. Parterre *f* 1.50. Pour M.M. les officiers demi-place M. M. les officiers peuvent s'abonner toute place à *f* 11,75, pour 15 représentations.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 13 nov. 1843.

Tarwe ging heden tot ruim vorige prijzen zeer willig. *Hooglandsche* en *Jarige Cleefsche* *f* 8.50 à *f* 9.50; ... *Cleefsche* en *Inlandsche* in goede kwaliteit *f* 7.75 à *f* ...; geringe soorten *f* 7 à *f* 7.50. — *Rogge* ging zeer ... *f* 5 à *f* 5.25; geringe soorten *f* 4.80 à *f* 4.50. — *Gerst* ... ter veil en minder begeerd: *Winter-* *f* 4.25 à *f* 4.50, *Zomer-* *f* 4.50 à *f* 4.70. — *Boekweit* in een doen *f* 4.75 à *f* 5... *Haver* ging vlug af *f* 1.50 à *f* 2.75. — *Erwten* ... *Graauwe* *f* 6.25 à *f* 7, *Groene* *f* 6 à 7.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 14 Nov. 3 El 3 Palm 5 Duim; gew. 0 duim; gev. ...

Prijs-Courant der Effecten.

MAANDAG 13 NOVEMBER.	Laagste koers.	Hoogste koers.
NEDERL., Werk. Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{1}{16}$	
Dito Dito » 5 »	$100\frac{5}{16}$	$100\frac{1}{4}$
Amortisatie-Syndicaat » $4\frac{1}{2}$ »	$94\frac{1}{2}$	
Dito Dito . » $3\frac{1}{2}$ »	$78\frac{1}{4}$	
Handelmaatschappij . . » $4\frac{1}{2}$ »	$133\frac{1}{8}$	$133\frac{1}{2}$
Nieuwe Dito . . » $4\frac{1}{2}$ »		
Dito Dito 1837 . » $4\frac{1}{2}$ »		
Oostindische Leening . » 5 »	$99\frac{1}{16}$	$99\frac{3}{16}$
Spoorweg Haarlem. . . » »		
Aand. Rijn Spoorweg . » $4\frac{1}{2}$ »		
FRANKR. Inschrijv. G. B. » 3 »		
SPANJE. Leening *Ardoins.* » 5 »	$20\frac{1}{4}$	$20\frac{3}{8}$
Dito onbep. stukk. . . . » 5 »	$18\frac{1}{16}$	$18\frac{3}{8}$
PORTUGAL. Oblig. te Lond. » $2\frac{1}{2}$ »	$43\frac{7}{8}$	[illegible]
RUSL. *H.&C.* 1798, 1816. » 5 »	$107\frac{5}{8}$	
Dito 1828, 1829 . . . » 5 »	$107\frac{5}{8}$	
Dito 1831, 1833 . . . » 5 »	$99\frac{5}{8}$	
Oblig. bij *Hope* . . . . » 4 »	$90\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{8}$
OOSTENR. Aand. à fl. 100. » *f* »		
Dito à fl. 250 . . . . » » »		
Metalliek . . . . » 5 »	109	
Dito . . . . » $2\frac{1}{2}$ »		
BRAZILIE. Dito Dito » 5 »	$73\frac{3}{8}$	

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boek...